

Fənn sillabusu

İxtisas: 050103 - Coğrafiya müəllimliyi

Fakültə: "Tarix coğrafiya və incəsənət"

Kafedra: "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası"

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Regional fiziki coğrafiyası

Fənn proqramı: LDU-nun "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası" kafedrasının 14 sentyabr 2022-ci il tarixli 01 sayılı iclasının protokolu ilə işçi proqramı kimi təsdiq edilmişdir.

Kodu: İPF-B09

Tədris ili: II (2025-2026) Semestr: IV

Tədris yükü: cəmi:60 saat. Auditoriya saati - 60 (30 saat mühazirə, 30saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bayramov Telman Bəhmən oğlu b/m

Məsləhət günləri və saati: V gün saat 8³⁰-10⁰⁵.

E-mail ünvanı: : bayramov.47@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Əli Məmmədov küç. 40

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əbədiyyət

1. Müseyibov M.A., Çobanzadə M.C. "Qitələrin fiziki coğrafiyası" I və II hissə, Bakı-1973, 1976
Internet resursları.

IV. Perekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncə Azərbaycanın fiziki coğrafiyası

V.Korekvizitlər: Regionların iqtisadi coğrafiyası

VI. Fənnin təsviri məqsədləri: Regional fiziki coğrafiyası fənninin tədrisi zamanı tələbələr regiononların fiziki coğrafi mövqeyi,iqlimi ,daxili suları, torpaq bitki örtüyü heyvanları və fiziki coğrafi rayonlaşması və s.

Regional fiziki coğrafiyası fənninin tədrisi zamanı tələbələr regiononların fiziki coğrafi mövqeyi, iqlimi, daxili suları, torpaq bitki örtüyü heyvanları və fiziki coğrafi rayonlaşmasını öyrətməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumlara görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50 baldır. İmtahan билетinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bal üzrə qiymətləndirilə bilər.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan билетinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
 -9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
 -8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
 -7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
 -6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
 -5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
 -4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
 - 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
 - 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
 -0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcəkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat. Cəmi: 60 saat.

N	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix	
		Müh.	Sem.	Müh.	Sem.
1	2	3		4	
1	Mövzu. Avropa qitəsi coğrafi mövqey sərhədləri Plan: 1.Avropanın sahil suları.Caylar göllər 2.Avropanın relyefi faydalı qazıntıları 3.Avropanın iqlimi <i>Mənbə: [1;2;5]</i>	2	2		
2	Mövzu. Avropanın fiziki coğrafi rayonları Plan: 1. Şərqi Avropa 2. Şimali Avropa 3. Cənubi Avropa <i>Mənbə:[1;3; 5]</i>	2	2		
3	Mövzu. Rusiya fedorasiyası.Fiziki coğrafi rayon Plan: 1. Rusiyanın iqlimi 2. Cayları gölləri 3. Qərbi Sibir.Uzaq şərq <i>Mənbə: [1; 2;5;]</i>	2	2		
4	Mövzu. Asiya qitəsi .Ümumi icmal Plan: 1. Asiyanın sərhədləri 2. Asiya iqlimi 3. Faydalı qazıntılar <i>Ədəbiyyat və mənbə:[1;2;4; 5]</i>	2	2		

5	Mövzu. Cənub Qərbi Asiya Plan: 1. Ərəbistan yarımadası 2. İran yaylağı 3. İran körfəsi <i>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 5]</i>	2	2		
6	Mövzu. Cənub Şərqi Asiya Plan: 1. Hind -Çin yarımadası 2. İndoneziya adaları 3. Sumatra, Kalimanta adası <i>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 3; 5]</i>	2	2		
7	Mövzu. Mərkəzi Asiya Plan: 1. Qazağıstan xırda təpəliyi 2. Orta Asiya 3. Monqolustan <i>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 3; 5]</i>	2	2		
8	Mövzu. Afrika qitəsi. Ümumi icmal Plan: 1. Afrikanın iqlimi 2. Afrikanın relyefi 3. Afrikanın faydalı qazıntıları <i>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 5;]</i>	2	2		
9	Mövzu. Afrikanın fiziki coğrafi rayonları Plan: 1. Şimali Afrika 2. Cənubi Afrika 3. Şərqi Afrika <i>Mənbə: [1; 5]</i>	2	2		
10	Mövzu. Şimali Amerika regionu Plan: 1. İqlimi 2. Gölləri, çayları 3. Relyefi <i>Mənbə: [1; 2; 5]</i>	2	2		
11	Mövzu. Şimali Amerikanın fiziki coğrafi rayonları Plan: 1. Kordilyer dağları 2. Mərkəzi böyük düzənlik 3. Appalaç dağları <i>Mənbə: [1; 2; 5]</i>	2	2		
12	Mövzu. Latin Amerikası regionu Plan: 1. Relyefi 2. İqlimi 3. Daxili suları <i>Mənbə: [1; 2; 3]</i>	2	2		
13	Mövzu. Latin Amerikası fiziki coğrafi rayonları Plan: 1. And dağları 2. Amazon ovalığı 3. Braziliya yaylası <i>Mənbə: [1; 2; 5]</i>	2	2		
14	Mövzu. Avstraliya və Okeanın regionu Plan: 1. Avstraliya iqlimi	2	2		

	2. Çayları, gölləri 3. Ökeyaniya adaları Mənbə:[1; 2;5]				
15	Mövzu. Dünya okeanı .Ümumi icmal Plan: 1. Sakit okean 2. Atlantik okean 3. Şimal buzlu və Hind okeanı Mənbə: [1; 2;]	2	2		
	Cəmi: 60	30	30		

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbələr Regional fiziki coğrafiya fənnindən regionların ümumi fiziki –coğrafi icmalı, təbiəti təbii sərvətləri,torpaq bitki, örtüyü hüyvanlar aləmi landşaftları və fiziki - coğrafi rayonlarına aid ətraflı məlumat alırlar.

XII.Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Dünyanın fiziki xəritəsində materik və okeanların yerləşmə qanuna uyğunluğunu təhlil edir.
- Hər bir materikin təbii komponentlərinin ümumi qanuna uyğunluqlarının təhlilini izah edir
- Cənub şərqə Asiya ölkələrinin coğrafi mövqeyi.
- Avropa ölkələri ümumi icmalı.
- Ölkənin regionlara ayrılmasında landşaft örtüyünün rolu.
- Latın Amerikası ölkələrinin təbii sərvətləri.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV.İmtahan sualları

1. Avropa regionu.Ümumi icmal
2. Avropa iqlimi
3. Avropanın daxili suları
4. Avropanın relyefi və faydalı qazıntıları
5. Avropanın fiziki coğrafi rayonları
6. Avropa sahillərində olan dənizlər və körfəzlər
7. Şimali Avropa
8. Cənubi Avropa
9. Orta Avropa
10. Şərqi Avropa
11. Qərbi Avropa
12. Rusiya Federasiyasının ümumi icmalı
13. Rusiyanın daxili suları
14. Rusiyanın iqlimi
15. Asiya qitəsinin ümumi icmalı
16. Şərqi Asiya
17. Cənub- Qərbi Asiya
18. Mərkəzi Asiya
19. Cənub -Şərqi Asiya
20. Asiyanın daxili suları
21. Asiya qitəsinin iqlimi
22. Asiya qitəsinin relyefi
23. Afrika qitəsi.Ümumi icmalı
24. Afrikanın iqlimi
25. Afrikanın daxili suları
26. Afrikanın relyefi və faydalı qazıntıları
27. Afrikanın fiziki coğrafi rayonları

28. Şimali Amerika regionu
29. Şimali Amerikanın iqlimi
30. Şimali Amerikanın daxili suları
31. Şimali Amerikanın relyefi
32. Şimali Amerikanın faydalı qazıntıları
33. Latin Amerikası regionu.Ümumi icmal
34. Latin Amerikasının daxili suları
35. Latin Amerikasının faydalı qazıntıları
36. Latin Amerikasının relyefi
37. Latin Amerikasının iqlimi
38. Cənubi Amerika materikinın fiziki coğrafi rayonları
39. Cənubi Amerikanın siyasi xəritəsi
40. Şimali Amerikanın siyasi xəritəsi
41. Qərbi Avropanın siyasi xəritəsi
42. Avstraliya qitəsi.Ümumi icmal
43. Avstraliyanın relyefi və faydalı qazıntıları
44. Avstraliyanın iqlimi.Çaylar gölləri
45. Okeaniya adaları. Ümumi icmal
46. Dünya okeanı. Ümumi icmal
47. Sakit okeanın dənizləri və körfəzlər
48. Atlantik okeanın dənizləri və körfəzlər
49. Hind okeanın dənizləri və körfəzlər
50. Şimal Buzlu okean.Ümumi icmal

I Kollokvium sualları (11.11.2025 –ci il tarixinədək keçirilən mövzular üzrə):

1. Avropa qitəsi.Ümumi icmal
2. Avropanın relyefi
3. Avropanın faydalı qazıntıları
4. Avropanın daxili suları
5. Avropanı əhatə edən okean və dənizləri
6. Avropanın iqlim qurşaqları
7. Avropanın fiziki coğrafi rayonları
8. Cənubi Avropa Priney, Appenin Bolkan yarımadası
9. Şimalı Avropa
10. Asiya qitəsinin Ümumi icmal
11. Asiyanın daxili suları
12. Asiyanın relyefi və faydalı qazıntıları
13. Cənub-Qərbi Asiya
14. Cənub-Şərq Asiya
15. Mərkəzi və Cənubi Asiya

II Kollokvium sualları (16.12.2025-ci il tarixədək keçirilən mövzular üzrə):

1. Afrika qitəsi.Ümumi icmal
2. Afrikanın relyefi və faydalı qazıntıları
3. Afrikanın daxili suları
4. Afrikanın iqlimi qurşaqları
5. Afrikanın fiziki coğrafi rayonları
6. Şimali Amerika.Ümumi icmal
7. Şimali Amerika relyefi və faydalı qazıntıları
8. Şimali Amerika iqlimi
9. Şimali Amerikanın çayları və gölləri
10. Şimali Amerikanın fiziki coğrafi rayonları
11. Appalac və kordiliyer dağları
12. Cənubi Amerika regionu
13. Cənubi Amerika iqlimi

14. Cənubi Amerikanın çayları və gölləri
15. Şimal Buzlu okean.Ümumi icmal

“Regionun fiziki coğrafiyası”fənninin “Coğrafiya müəllimliyi” ixtisası (proqramları üzə) tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası “ kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 01).

Fənn müəllimi:

Kafedra müdiri :

b/m Bayramov.T.B

dos.S.Q.Əzizov